

רב אשי אמר ליישב את הסתירה שבין המשנה לברייתא באופן אחר:

תנא דידן נמי שינוי דאורייתא קתני, התנא שבמשנתנו גם כן מדבר באופן שעשה הגזולן שינוי המועיל לקנות מדאורייתא [דהיינו שינוי שאי אפשר לבטל], אבל אם עשה הגזולן שינוי שאפשר לבטלו, אינו קונה⁽⁷⁾.

ומה שקשה על המשנה, כי אם רק שינוי שאי אפשר לבטל קונה, על כרחך מדובר

דאי בעי סתר ליה, שאם רוצה, יכול הוא לפרום את הבגד, ולהחזיר את הצמר לקדמותו כמו שהיה בשעת הגזילה⁽⁶⁾.

וכל שכן אם עשה הגזולן שינוי דאורייתא, שינוי המועיל לקנות אפילו מדאורייתא, דהיינו שאי אפשר לבטלו, כגון אם שייף את העצים או ליבן את הצמר, ודאי שנחשב שינוי וקונה לעצמו את החפץ הגזול.

ותנא ברא שבברייתא, רק שינוי מעשה דאורייתא קתני, ושינוי מעשה המועיל לקנות רק מדרבנן לא קתני.

נחשב שינוי החזור. ומקשה הלחם משנה מכאן על הרמב"ם שפסק [גזילה ב י] שינוי החזור אינו קונה, ומכל מקום פוסק [בהלכה יב] שאם גזל צמר טווי ועשאו בגדים נחשב שינוי. וכן מקשה הבית יוסף [סימן שס] על הטור.

הב"ח והדרישה [ס"ק ד] מתרצים שדברי הגמרא הם לפי אביי, אבל לפי רב אשי אין הכרח לומר שצמר ועשאו בגד נחשב שינוי החזור. והסברא שאינו נחשב שינוי החזור, מבאר הב"ח, משום שבגד שסותרו אין החוטים חוזרים לקדמותם.

והדרישה מבאר, משום שאין דרך בני אדם לטרוח ולפתוח כל חוט כבגד, וגם לאחר שנפתח הבגד אין החוט ראוי לשימוש כמו מקודם.

גם המאירי בשיטה מקובצת סובר שצמר ועשאו בגד נחשב שינוי, ומבאר כי אף על פי שאפשר לסתרו ולהיות חוטים כבתחילה, כיון שכבר נפסדת צורת החוט כשהיה בגד, פנים חדשות באו לכאן כשחזור להיות חוט. [וכוונתו שדומה למבואר בגמרא לקמן צו ב לגבי עשה לבניה לעפר שאינו נחשב שינוי החזור כשעושה ממנה שוב לבניה].

7. בפשטות החסרון בשינוי החזור, שאין זה שינוי גמור, וכן משמע מרש"י [ד"ה וכ"ש]. אבל

שבקושיא קשה יותר מליבון שהוא תחילת כל המלאכות והיה לו לקנות כבר בליבון, ובתירוץ תירץ כי אפילו בטוייה אינו קונה, כי אינו נחשב שינוי הקונה.

הפני יהושע והמהדורא בתרא למהרש"א הקשו, לפי אביי שאומר לקמן כי בצמר וליבנו יש מחלוקת רבי שמעון ורבנן אם נחשב שינוי, מדוע אביי לא תירץ שמשנתנו כדעת רבנן שליבון אינו נחשב שינוי, והברייתא סוברת כרבי שמעון שליבון נחשב שינוי, ומדוע הוצרך אביי לתירוץ אחר. ומוסיף הפני יהושע, שאף עצים ושיפץ הוא מעשה כמו צמר וליבנו שלפי רבנן אינו נחשב שינוי ואם כן אפשר לתרץ שמשנתנו כדעת רבנן.

ומתרצים הפני יהושע והמהדורא בתרא למהרש"א, שאביי הוצרך לתירוץ אחר משום שקשה על המשנה גם מצד טוייה שנחשב שינוי, וטוייה גם לדעת רבנן נחשב שינוי, ולכן הוצרך לתרץ מצד שהוא שינוי החזור.

ולפי זה מיושבת גם קושית התורת חיים, שאביי בתירוצו מזכיר טוייה משום שעיקר הקושיה היא מטוייה, שהרי על ליבון אפשר לתרץ שהמשנה כדעת רבנן שאינו נחשב שינוי.

6. מבואר בדברי אביי שצמר טווי ועשאו בגדים